

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/33/2024
Identifikačné číslo spisu:	1223200286
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1223200286.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyní 1/ N. Š., narodenej X. U. XXXX, Z. XXXX/XX, R., 2/ Y. Š., narodenej XX. O. XXXX, D. XXXX/X, R., 3/ Y. Š. - M., miesto výkonu podnikania D. X, R., B.: XX XXX XXX, žalobkyne 2/ a 3/ zastúpené advokátom Mgr. Máriom Mališom, Dunajská 8, Bratislava, proti žalovaným 1/ ASTON-REA s. r. o., Šafárikova 2731/6, Trenčín, IČO: 45 661 057, 2/ EX - FIN Slovakia s. r. o., Záhumenská 1806/3, Trenčín, IČO: 47 631 198, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava II) pod sp. zn. B2-55C/4/2023, o dovolaniach žalobkyní 1/, 2/ a 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/36/2023 z 28. apríla 2023, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne 1/ odmieta.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/36/2023 z 28. apríla 2023 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 55C/4/2023-192 zo 14. februára 2023 vo vzťahu k žalobkyniam 2/ a 3/ z r u š u j e a v e c v r a c i a v rozsahu zrušenia Mestského súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením č. k. 55C/4/2023-192 zo 14. februára 2023 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“ alebo „uznesenie okresného súdu“) prvým výrokom návrh žalobkyní na nariadenie neodkladného opatrenia odmietol a druhým výrokom žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd prvej inštancie uznesenie odôvodnil právne § 324 ods. 1, § 127 ods. 1, § 132 ods. 1 a § 326 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyne sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhali uloženia, aby sa žalovaný 1/ zdržal výkonu záložného práva zriadeného v prospech záložného veriteľa na nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, vedené Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, pre k. ú. A., obec R. - mestská časť A., okres R. B., a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a uložil žalovanému

1/ povinnosť zdržať sa akéhokoľvek nakladania s predmetom dražby, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Vo vzťahu k žalovanému 2/ žalobkyne žiadali, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým mu uloží povinnosť zdržať sa alebo upustiť od vykonania dobrovoľnej dražby nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX, vedených Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, pre k. ú. A., obec R. - mestská časť A., okres R. B., a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a povinnosť zdržať sa akéhokoľvek nakladania s predmetom dražby až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

3. Okresný súd v odôvodnení konštatoval, že zo žalobného návrhu nie je zrejmé, o aké konkrétne nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX vedené Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor, pre k. ú. A., obec R. - mestská časť A. (ďalej len „LV č. XXXX k. ú. A.“), teda vo vzťahu, ku ktorému konkrétnemu bytu, respektíve časti nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX sa má žalovaný 1/ zdržať výkonu záložného práva a s akým konkrétnym predmetom dražby sa má zdržať nakladania a vykonania dobrovoľnej dražby a žalovaný 2/ má povinnosť zdržať sa alebo upustiť od vykonania dobrovoľnej dražby nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX v k. ú. A.. Súd prvej inštancie uviedol, že presné vymedzenie nehnuteľnosti, ktorej sa neodkladné opatrenie týka musí byť zrejmé zo žalobného návrhu, keďže súd je viazaný návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia a nemôže do neho zasiahnuť. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v danej veci nemá povahu veci samej, čo vyplýva z formulácie návrhu, v ktorom samotné žalobkyne uviedli, že žiadajú o nariadenie neodkladného opatrenia do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

4. O odvolaní žalobkýň rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením sp. zn. 15Co/36/2023 z 28. apríla 2023 (ďalej len „uznesenie odvolacieho súdu“ alebo „uznesenie krajského súdu“), ktorým prvým výrokom uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom žalovaným 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu trov konania.

5. V odôvodnení konštatoval, že odvolaniu žalobkýň nebolo možné priznať úspech, keďže z verejne dostupného listu vlastníctva č. XXXX pre okres R. B., obec R. - mestská časť A., katastrálne územie A. vyplýva, že sú v ňom vedené viaceré nehnuteľnosti, ku ktorým má právny vzťah viacero vlastníkov. Žalobkyne preto boli povinné presne vymedziť, o aké nehnuteľnosti ide, vo vzťahu ku ktorým nehnuteľnostiam sa domáhajú ochrany a v akom podiele. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia však tieto náležitosti neobsahoval, preto ho súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neúplný a neurčitý, ktorý bráni pokračovaniu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia.

6. Za vecne a právne správny označil krajský súd postup súdu prvej inštancie, ktorý nevyzýval žalobkyne na doplnenie náležitostí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a návrh odmietol, pretože podľa § 327 CSP sa ustanovenia o odstránení väd podania podľa § 129 CSP v tomto prípade nepoužívajú. Zároveň dodal, že žalobkyne ani v odvolacom konaní neodstránili tieto vady návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

7. K namietanému prílišnému formalizmu krajský súd poznamenal, že za prílišný formalizmus nemožno považovať nároky zákonodarcu a ich rešpektovanie.

Dovolanie

8. Proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa 1/ (ďalej aj „dovolateľka 1/“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP navrhujúc, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu ako aj uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie podali aj žalobkyne 2/ a 3/ (ďalej aj „dovolateľky 2/ a 3/“), ktoré prípustnosť aj dôvodnosť dovolania vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP a navrhovali, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Dovolateľka 1/ v dovolaní poukázala na to, že z podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priamo vyplýva, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa týka bytu č. X nachádzajúceho sa na X. poschodí bytového domu na ul. Z., vchod č. XX, súpisné číslo XXXX, zapísaný na LV č. XXXX, pre katastrálne územie R. - A.. Uvedené vyplýva aj z podaných listinných dôkazov, ktoré tvorili prílohy návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a ktoré sa nachádzajú aj v súdnom spise. Ak súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uviedol, že presné vymedzenie nehnuteľnosti musí byť zrejmé z návrhu, respektíve z obsahu listiny, ktorá by bola jeho neoddeliteľnou súčasťou, dovolateľka 1/ poukázala na čiastočný výpis z LV č. XXXX, ktorý je takouto listinou. Neoddeliteľnou súčasťou návrhu boli aj ďalšie listiny, a to Oznámenie o dobrovoľnej dražbe, Oznámenie o opakovanej dražbe, Znalecký posudok č. 35/2022, z ktorých je zrejmé, akej nehnuteľnosti sa neodkladné opatrenie týka. Takýmto postupom súdov došlo podľa názoru dovolateľky 1/ k znemožneniu meritórneho prejednaní veci a tým aj k porušeniu práva na spravodlivé a verejné prejednanie veci pred nezávislým a nestranným súdom.

10. Dovolateľka 1/ poukázala na nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý ju mal vyzvať na odstránenie väd a nedostatkov podania podľa § 129 CSP.

11. Dovolateľky 2/ a 3/ v dovolaní uviedli, že dotknutá nehnuteľnosť je úplne opísaná v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a tiež v čiastočnom LV č. XXXX, ktorý navrhovateľky priložili k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a ktorý je výlučne na uvedenú nehnuteľnosť a je neoddeliteľnou súčasťou žalobného návrhu. Postupy súdov oboch inštancií považujú za striktné formálne s cieľom vyhnúť sa prejednaniu veci samej a zbaviť sa predloženého návrhu bez námahy.

12. Žalovaní sa k dovolaniu nevyjadrili lebo im dovolanie s odkazom na § 331 ods. 1 CSP analogicky, nebolo súdom prvej inštancie doručované.

Posúdenie veci dovolacím súdom

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 1 je potrebné odmietnuť.

14. V danom prípade obsah spisu potvrdzuje, že v súlade so zákonom už uznesenie odvolacieho súdu z 28. apríla 2023 obsahovalo zodpovedajúce poučenie strán (§ 393 ods. 1 CSP) o nutnosti a/ zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom a b/ spísania advokátom tiež dovolania a ďalších podaní dovolateľa; preto tu nebol dôvod na ďalší postup súdu prvej inštancie smerujúci k odstráneniu dovolateľkou spôsobenej vady dovolacieho konania (v tejto súvislosti porovnaj tiež § 436 ods. 1 CSP). Tento postup súdu prvej inštancie sa totiž týka výlučne väd dovolania v zmysle § 429 CSP v prípadoch úplnej absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom. Napriek práve uvedenému dovolací súd z obsahu listinného spisu zistil, že už na súde prvej inštancie sa žalobkyne 1/, 2/ obrátili na Centrum právnej pomoci, ktoré im ustanovilo na spísanie neodkladného opatrenia a na zastupovanie advokátku (l. č. 12 - 15 listinného súdneho spisu).

15. V priebehu dovolacieho konania oznámil advokát žalobkyne, ktorého si žalobkyňa 1/ zvolila v dovolacom konaní, najvyššiemu súdu dňa 21. augusta 2024, že v ďalšom konaní žalobkyňu 1/ už nezastupuje. Následne dovolací súd vyzval žalobkyňu prípisom zo dňa 17. septembra 2024, aby v lehote 10 dní doručila súdu plnú moc pre advokáta, ktorý ju bude zastupovať v dovolacom konaní s poučením, že ak v stanovenej lehote plnú moc nepredloží, súd jej dovolanie odmietne podľa § 447 CSP. Výzvu prevzala dňa 11. októbra 2024. V stanovenej a ani v dodatočnej lehote aspoň 30 dní, o ktorú požiadala žalobkyňa 1/ prípisom z 21. októbra 2024, súdu plnú moc nepredložila.

16. Pretože žalobkyňa 1/ ako iniciátorka dovolacieho konania ostala v tomto smere celkom nečinnou,

osobitná podmienka dovolacieho konania uvádzaná v bode 14. zhora, ostala nesplnená.

17. Najvyššiemu súdu preto neostávalo iné, než dovolanie žalobkyne 1/ podľa § 447 písm. e/ CSP odmietnuť. Dovolací súd zároveň dodáva, že uznesenie dovolacieho súdu v časti o odmietnutí dovolania dovolateľky 1/, nemá znaky meritórneho rozhodnutia rozsúdenej veci preto, ak sa dovolateľka 1/ rozhodne pokračovať v spore na súde prvej inštancie, nepôjde o prekážku rei iudicata.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

19. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

20. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. V danom prípade z dovolaní žalobkýň 2/ a 3/ vyplýva, že napádajú uznesenie odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f/ CSP.

22. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (porovnaj R 19/2017).

23. Civilný sporový poriadok obmedzuje možnosť podať dovolanie len na meritórne rozhodnutia (tzv. rozsudové výroky) a z nemeritórnych rozhodnutí len voči tým, ktorými sa konanie končí (odmietnutie, zastavenie a pod.). Dôvodom je dôsledné a koncepčné uplatňovanie princípu mimoriadnosti opravných prostriedkov v tom zmysle, že na ich uplatnenie nie je právny nárok a dovolateľ musí splniť prísnejšie podmienky prípustnosti.

24. Dovolací súd sa preto v prvom rade zaoberal otázkou, či uznesenie odvolacieho súdu spĺňa atribút rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí a dospel k záveru, že v danom prípade uznesenie odvolacieho súdu takýto atribút spĺňa.

25. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie je rozhodnutím vo veci samej. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred a po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). V prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu. Neodkladné opatrenie je vecou samou len vtedy, ak a) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nebude nadväzovať na konanie vo veci samej, b) žalobný návrh neodkladného opatrenia bude totožný s výrokom vo veci samej, to znamená nebude vykazovať znaky dočasnosti.

26. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je zrejmé, že žalobkyne spochybňujú platnosť zmluvy o úvere, zmluvy o záložnom práve ako aj celú pohľadávku veriteľa a namietajú nezákonný

postup pri konaní dobrovoľnej dražby. Za účelom zabránenia následkom dobrovoľnej dražby, ktoré by mohli spôsobiť nezvratiteľnú ujmu na majetku, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadali, aby sa žalovaný 1/ zdržal výkonu záložného práva a žalovaný 2/ sa zdržal alebo upustil od vykonania dobrovoľnej dražby „a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej“. Z uvedeného je zrejmé, že neodkladné opatrenie bolo podané pred začatím konania vo veci samej, t. j. pred podaním žaloby na súd, preto je spôsobilým predmetom dovolacieho konania.

27. Podľa § 327 CSP ak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný, alebo neurčitý, súd taký návrh odmietne, ak ide o také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní; ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

28. Podľa § 129 ods. 1 - 4 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť. Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať. Ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu v súlade s výzvou podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

29. Za vecne a právne správny názor potom podľa dovolacieho súdu nie je možné označiť záver krajského súdu ako aj súdu prvej inštancie, ktorý nevyzýval žalobkyne na doplnenie náležitostí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a návrh odmietol. Nižšie súdy nesprávne uzavreli, že podľa § 327 CSP sa ustanovenia o odstránení väd podania podľa § 129 CSP v tomto prípade nepoužijú. V tejto veci ide podľa názoru dovolacieho súdu práve o prípad, v ktorom je potrebné postup súdu podľa § 129 CSP aplikovať, pretože neodkladné opatrenie podané pred začatím konania je možné považovať na uvedený účel za podanie vo veci samej, preto je potrebné vady návrhu v ďalšom konaní odstrániť.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky z podania advokáta žalobkyne 1/ a následne overením na Mestskom súde Bratislava IV síce zistil, že 24. apríla 2023 bola podaná určovacia žaloba a žaloba o neplatnosť právneho úkonu, v ktorej sú stranami konania aj žalobkyne, a ktorej bola pridelená spisová značka B2-56C/48/2023, ale úlohou súdu prvej inštancie bude pred opätovným rozhodnutím posúdiť, či podanie uvedenej žaloby konzumuje prípadne i návrh na vydanie neodkladného opatrenia.

31. Dovolací súd považuje za potrebné sa záverom zmieniť i k otázke označovania žalobkyní 2/ a 3/, pretože ide o tú istú fyzickú osobu preto je názoru, že súd by mal konať v ďalšom konaní len so žalobkyňou 2/, ktorá by mala byť označená: Y. Š., narodená XX. O. XXXX, bytom D. XXXX/X, R., podnikajúca ako živnostníčka pod obchodným menom: Y. Š. - M., s miestom výkonu podnikania D. X, R., B.: XX XXX XXX a so žalobkyňou 3/ už ďalej konať nebude.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že najvyššiemu súdu preto neostávalo iné, než zrušiť podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/36/2023 z 28. apríla 2023 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 55C/4/2023-192 zo 14. februára 2023 vo vzťahu k žalobkyniam 2/ a 3/ a vec vrátiť v rozsahu zrušenia Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvej inštancie bude vyzvať na odstránenie nedostatkov návrhu a následne o návrhu opakovane rozhodnúť.

33. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

34. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP).

35. Uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.